

ZPRAVODAJ OBCE ŠTĚMĚCHY č. 10

DUBEN 2014 – LEDEN 2015

Vážení spoluobčané,

dovolte mi, abych naposledy ve stručnosti zrekapitulovala dění v naší obci v loňském roce, tedy v roce 2014. Zaměřím se převážně na investiční rozvoj a s tím související hospodaření obce. Sportovní a společenské dění Vám připomenou kolegové.

Hospodaření obce v roce 2014 bylo ovlivněno 2 připravenými projekty – „Výstavba kanalizace“ a „Úpravy veřejného prostranství“. Obec vstoupila do roku 2014 s přebytkem 2,4 mil Kč. Mým cílem bylo ukončit své působení ve veřejném životě obce dokončením stavby kanalizace, přes veškeré snažení a řadu stresujících jednání se ani za 4 roky nepodařilo překonat rozporuplnou legislativní bariéru. Ale o kanalizaci toho bylo už tolik řečeno, že Vás tím nechci zatěžovat. Problémy s nezahájenou stavbou kanalizace se bohužel dotkly připraveného projektu „Úpravy veřejného prostranství“, který měl časově i technicky navazovat na dokončenou stavbu kanalizace a na dokončený projekt rekonstrukce státní silnice. Nakonec se po mnoha velmi složitých jednáních, která jsem absolvovala nejen na Státním zemědělském a intervenčním fondu v Brně, ale i u nadřízeného fondu v Praze a na Ministerstvu zemědělství, podařilo tento projekt z větší části zrealizovat. Díky tomuto projektu byly vybudovány 2 úseky bezpečného pravostranného chodníku vč. zálivu pro autobusovou zastávku dle platných předpisů. Bylo tak odstraněno velmi rizikové místo u rod. domku Fialových, kde se chodník z původních 60 cm rozšířil na 2 m. Díky vstřícnosti p. Růženy Dokulilové č. 54, která darovala obci část pozemku potřebného pro výstavbu chodníku v „zatačce“, byla vybudována druhá část pravostranného chodníku až po místo pro přecházení u RD č. 72 manž. Zvěřinových. Obec oplátkou vybudovala Dokulilovým novou podezdívku vč. drátěného oplocení. Dostaly se ke mně i kritické názory, že nové chodníky jsou zbytečně široké na úkor silnice. Myslím, že s příchodem prvního sněhu jsme si ověřili, že dvoumetrové chodníky jsou v zimním období zvláště v naší nadmořské výšce skutečně vhodné. Věřím, že po dokončení průtahu obcí, až bude silnice v celé délce průtahu vymezena obrubami v jednotné šíři jízdního pruhu 3,25 m, oceníme určitě i to, že zúžení vozovky přinutí řidiče ke snížení rychlosti v obci. Naším prvořadým cílem je především zajistit bezpečný pohyb chodců. Dále byla v rámci tohoto projektu zpevněna poslední obecní cesta směřující na Vrchy. Další aktivitou v rámci tohoto projektu byla výměna svítidel veřejného osvětlení za úsporná a k životnímu prostředí šetrná leddiodová svítidla. Pan Karel Trnka, který se o osvětlení v obci po dlouhá léta zodpovědně stará, provedl kontrolní odečty spotřeby el. energie. Porovnáním spotřeby elektřiny bylo potvrzeno, že svítidla skutečně dosahují spotřeby ve výši pouhé 1/3 původní hodnoty, tedy přesně v souladu s hodnotami deklarovanými výrobcem svítidel – firmou Elektro Klíma Třebíč.

Poslední aktivitou projektu byly úpravy veřejných prostranství, v rámci kterých byla provedena úprava parku Na Humnech, kde byla osázena okrasná zeleň, vybudována výhybna a osazeny parkové lavičky. Parkové úpravy byly provedeny také kolem rybníka Posměch, v prostoru na Záhunkách a největší úpravy byly provedeny na návsi. Zde byly pokáceny 2 lípy a 4 břízy, které byly již v havarijním stavu. Byl vybudován nový chodník kolem pomníku padlých. Moc mě těší, že si tento chodník nemohou vynachválit nejen babičky směřující do prodejny potravin nebo pro obědy, ale i malé děti, které ho využívají k projížděčkám na odrážedlech či kolech. Dále byl v prostoru dětského hřiště park uzavřen ochrannou gabionovou zídkou, která chrání děti před projíždějícími vozidly. Park byl nově osázen platany, javory, jasany, ale také rododendrony či parkovými růžemi, byl vybaven lavičkami a stojany na kola. Bohužel nemohly být v rámci tohoto projektu vybudovány chodníky po levé straně silnice, a to především hlavně v kopci, protože se musí nejprve vyosít silnice mírně

doprava, aby pro umístění chodníku vznikl nezbytný potřebný prostor. Tímto obec přišla o 1,2 mil. Kč dotace z Programu rozvoje venkova. Ale i přesto se podařilo na projekt z tohoto programu získat dotaci ve výši 3 mil. 326 tis. Kč, přičemž z prostředků EU bylo čerpáno 2 mil. 495 tis. Kč a ze státního rozpočtu 832 tis. Kč. Obec přispěla částkou ve výši 1 mil. 345 tis. Kč. Dále bylo v roce 2014 využito dotace z Programu obnovy venkova z Kraje Vysočina ve výši 105 tis. Kč, dotace byla použita na opravu propadlého potoka u RD č. 13. Díky pomoci našich hasičů byla na návsi zbourána Kovářova stodola, na tomto místě byla provedena příprava plochy včetně obrub na zřízení parkoviště. Parkoviště nebylo zcela dokončeno, protože po dobu stavby kanalizace bude sloužit jako zařízení staveniště a nová asfaltová plocha by byla určitě stavebními mechanizmy poškozena. Předpokládám, že bude tedy dokončeno až po kanalizaci. Kolem této plochy byl upraven park. Na úpravě parku se podíleli zaměstnanci obce, kteří vykonávali tzv. veřejně prospěšné práce. Při vjezdu na parkoviště byl osazen rozcestník směřující turisty na rozhlednu Mařenka, do kulturního domu či Tvrze. U dětského hřiště byla pro návštěvníky obce osazena informační tabule upozorňující na zajímavosti obce a také prezentující rozhlednu. V letošním roce byla také rozhledna doplněna o informaci o výhledech z rozhledny po kraji, což zajisté ocenili všichni návštěvníci, kterých ani po dvou letech provozu rozhledny neubývá.

I přesto, že byly v obci provedeny tak rozsáhlé úpravy, podařilo se ukončit rok 2014 s rozpočtem v přebytku téměř 2,8 mil. Kč bez koruny dluhu. Tyto prostředky by měly být podle mého názoru využity výhradně na dokončení chodníků podél průtahu obcí a na příspěvek občanům na realizaci kanalizačních přípojek k jednotlivým rodinným domkům. Jak jsem již zmínila výše, obecní úřad využíval podpory Úřadu práce na vytváření pracovních příležitostí pro dlouhodobě nezaměstnané. Stát poskytoval v roce 2014 měsíční podporu ve výši minimální mzdy, t.j. 8.500 Kč na jedno pracovní místo (od roku 2015 dokonce 9200,-K) a dále zaměstnavateli hradil náklady nezbytné na povinné odvody ze mzdy, tedy zdravotní a sociální pojištění. Obecní úřad zaměstnával v roce 2014 celkem 4 pracovníky, kteří udržovali veřejná prostranství v obci. Tato pomoc ze strany státu je velmi přínosná pro obě zúčastněné strany. Nezaměstnaným umožní určitý přivýdělek v místě bydliště a obci pomáhá udržovat veřejná prostranství.

Vážení spoluobčané, na závěr bych Vám všem chtěla upřímně poděkovat nejen za pomoc a podporu, ale také za případnou kritiku, protože ta dokáže člověka držet nohama na zemi. Jsem si vědoma toho, že těch, v celkovém součtu 20 let práce ve vedení obce, nebylo bezchybných. Věřte, že i já bych po letech některé věci řešila jinak. Ale čas se bohužel nevrátí, nezbývá nic jiného, než se v takovém případě omluvit. Ze všeho nejvíce mě mrzí, že jsem nebyla schopna, především z vážných rodinných důvodů, ale i z důvodu určitého vyčerpání, dokončit započatou práci. Děkuji touto cestou všem zastupitelům, se kterými jsme měla tu čest po ta dlouhá léta spolupracovat. Děkuji za to, že při rozhodování mnohdy složitých záležitostí vždy mysleli na celkový prospěch obce, tedy na prospěch Vás, občanů. Novým zastupitelům přeji, aby se jim v jejich nelehké a zodpovědné práci dařilo. Zejména panu starostovi přeji hodně sil, protože řízení obce pod tíhou všech neustálých legislativních změn je často velmi stresující a bez Vaší podpory by to bylo často těžko zvládnutelné.

Vážení spoluobčané, přijměte do budoucích let moje srdečné přání hlavně pevného zdraví Vám všem i Vaším nejbližším. Protože tento příspěvek píši v momentě, kdy je celý civilizovaný svět pobouřen událostmi v Paříži, tak Vám všem přeji to nejdůležitější, to, co často naše a mladší generace nesprávně vnímá jako samozřejmost, t.j. život v míru.

S úctou Marie Báňová

Hlavní společenskou událostí v listopadu bylo tradiční setkání seniorů ze Štětěch a Předína, které proběhlo v letošním roce v kulturním domě v Předíně v sobotu 22. listopadu. I přes poměrně malou účast zejména seniorů ze Štětěch proběhla tato tradiční akce úspěšně a byla příjemným setkáním občanů obou sousedících obcí. Milým vyvrcholením předvánočních příprav bylo letošní zpívání u vánočního stromu, které se uskutečnilo v sobotu 20. prosince. O krásný program v podobě vánočních písní a pastýřské hry se postarali místní občané pod vedením pana Stanislava Augustina. Na návsi před požární zbrojnicí, kde se letos program uskutečnil, se sešlo téměř 150 lidí. Poslední dva měsíce roku 2014 proběhly ve znamení mírné zimy. Přesto jsme se nevyhnuli na konci listopadu nebývale silné námraze spojené s mrznoucím deštěm a tvorbou ledovky, která zasáhla téměř celou Českou republiku. I když námrazy a ledovka se u nás vyskytují prakticky každou zimu, byla to tentokrát událost velice významná, protože došlo k silnému poškození velkého množství stromů v obci i v okolí a rozsáhlé byly škody také v lesních porostech. Viditelně byly poškozeny stromy na návsi i na jiných místech obce a to nejen staré i mladé výsadby či ovocné stromy v zahradách a alejích. Překvapivě dobře si poradily se silnou vrstvou ledu památné stromy ve tvrzi, kde došlo jen k malým škodám. V obecních lesích došlo k největším škodám v Drbálku. Cesta na Dašov byla několik dní zcela neprůjezdná v důsledku popadaných vršků a vyvrácených stromů. K dalším škodám na obecním majetku došlo na veřejném osvětlení a poškozena byla také chata na Vrchách, na kterou padl mohutný strom.

Václav Křivan

KRONIKA OBCE ŠTĚMĚCHY

Před 120 lety

Dne 13. května 1895 napadlo veliké množství sněhu, který zvláště v lese nadělal mnoho škody, neboť pod jeho tíží se lámaly větve i vršky stromů, čímž mnoho stromů ve svém vzrůstu bylo zastaveno. Také žito, které již vymetalo, mnoho škody utrpělo. Něco podobného stalo se již r. 1884, kdy 16. května napadlo tolik sněhu, že na hladkých saních se mohlo jeti. Škody však bylo prý poměrně méně.

Před 105 lety

Následkem nepříznivé sklizně v r. 1910 stoupla cena potravin, takže veškeré životní potřeby člověka stouply o 10 – 50%. Nepříznivé počasí v tomto roce připisovali lidé kometě Halleyově, která se v květnu r. 1910 po 70ti letech opět na obloze objevila. Mnoho lidí s obavou očekávalo objevení se komety, neboť byla vyslovena domněnka, že naše země procházející jejím ohonem, může být zničena.

Před 90 lety

Dne 22. února 1925 jednalo obecní zastupitelstvo o zavedení elektrického proudu do Štětěch. Popud k tomuto jednání daly Západomoravské elektrárny. Obecní zastupitelstvo se o zavedení elektrického proudu do obce vyslovalo příznivě a ihned požádalo o státní subvenci a tak pomalu se k elektrisaci Štětěch připravovalo. V srpnu 1925 byla informační přednáška v Okříškách, na kterou byli vysláni členové obecního zastupitelstva Šabacký Josef a Milbach Josef, kteří tam jako zmocněnci obce podepsali, že obec Štětěchy se k elektrisaci připojuje.

Před 85 lety

17. 8. vypukl požár u Ondráků v č. 17. K požáru dostavil se hasičský sbor z Třebíče a Předína. Díky klidnému počasí a úsilí hasičů podařilo se oheň lokalizovati. Vyhořelo celé stavení mimo stodoly a kolny. Požár založila podle vyšetření Josefa Ondráková, na půdě se pak oběsila a uhořela. Škoda byla hrazena pojišťovnou. (pozn. Při vyšetřování se později zjistilo, že matku zavraždil syn František a celé stavení zapálil, aby zakryl stopy po zločinu. František Ondrák se pak ve vazební cele v Jihlavě oběsil.)

Před 60 lety

4. května projížděl naší obcí Závod míru Praha, Berlín, Varšava. Žáci národní školy provedli výzdobu obce na počest Závodu míru. Jejich snaha byla odměněna uznáním rozhlasového vozu a později věnováním tabla účastníků závodu. V měsíci květnu byla zahájena práce spojena se snížením silnice v kopci směrem k Předínu. Práce na silnici skončila asfaltováním na podzim tohoto roku. Nyní je kopec natolik snížen, že motorová vozidla jej lehčeji zvládnou. V akci zlepšení vzhledu obce byla provedena oprava kapličky a Božích muk. Na podzim bylo upraveno nástupiště autobusové zastávky.

Před 30 lety

Největší události tohoto roku byly oslavy 40. výročí osvobození naší republiky Rudou armádou. K tomuto výročí se vázaly další akce směřující ke zlepšení pořádku v obci, zejména úklid chodníků, úprava zeleně, nové nátěry zábradlí a dalších zařízení. I když hlavní oslavy tohoto výročí proběhly v Předíně, kam naše obec patří správou národního výboru, vzpomnělo si mnoho našich občanů, kteří pamatují památné květnové dny v roce 1945. Stojí za to zaznamenat některé vzpomínky: naše obec byla osvobozena 8. května 1945. První sovětsí vojáci se objevili v naší obci navečer po 19 hodině. První občan, který je přivítal, byl František Sochna z čísla domu 55, (děda pisatele kroniky) kterému bylo tehdy 80 roků. Své osvoboditele vítali spontánně všichni občané. Po setmění však ještě zuřily přestřelky prchajících fašistů, při které zahynul neznámý sovětský důstojník, který je údajně pochovaný na hřbitově v Jihlavě a po jehož jméně je pátráno. Podle vyprávění Emila Zvěřiny, kterému je nyní 59 roků a tyto události si jako devatenáctiletý dobře pamatuje, došlo k této nešťastné události na samém konci války, při krátkém zastavení rudoarmějců u jejich domu č. (číslo není uvedeno, pozn. opisovatele) při večeri vojáků. Za krátkou chvíli přijela v dalším sledu manželka zastřeleného sovětského důstojníka, údajně lékařka, která si ho odvezla do Předína, kde byl uložen do rakve a odvezen s dalšími padlými do Jihlavy.

Před 20 lety

21. ledna uspořádala firma NABO ve štěměšském kulturním domě ples. K tanci a poslechu hrála kapela „Fontána“, která je velmi oblíbená. Na ples přišlo hodně lidí a velice se ples líbil. Po pěkně vydařeném plese fa NABO uspořádala ještě 16. 4. pěknou pomlázkovou zábavu. Každá žena, která na zábavu přišla, dostala jako pozornost silonkové ponožky. K tanci opět hrála „Fontána“. V sobotu před poutí uspořádali místní sportovci poutňovou zábavu. Na zábavě bylo jak již tradičně hodně lidí a zábava se velice líbila. Kapela hrála z Telče a má název „Klasy“. V neděli odpoledne byla ve Tvrzi již tradiční poutňová veselice, k poslechu hrála známá kapela „Vysočanka“ z Brtnice. Veselici pořádali členové obecního zastupitelstva. Ve tvrzi se douzovaly buřty, bylo kvalitní občerstvení a pěkná tombola. Hlavní výhrou bylo sele. Před tvrzí u kul. domu stály kolotoče a střelnice. Začátkem srpna – 6. 8. byl u Dašova opět pořádán trampský „Potlach“. Tato akce je ve vesnici velmi populární. Tuto oblíbenou akci jako každoročně uspořádá a zajistí pan Oldřich Hamerník, št. rodák (bytem Želetava). Dnes mu již pomáhají jeho synové Jan a Milan, kteří zdědili lásku k trampingu a hře na kytaru. Koncem června byl ve tvrzi pro naše nejmenší i ty trochu větší uspořádán dětský den. O program a zábavu se starala hlavně paní Jana Dokulilová, členka o. zastupitelstva. Vydařilo se počasí a všichni byli spokojeni. Tato akce se velmi líbila i dospělým a doufáme, že se bude příští roky opakovat. V tomto roce byla vybudována mini – čekárna, na autobusové zastávce. Tato čekárna je postavená hlavně pro děti, které zde čekají na autobus při cestě do školy. Tento přístřešek byl postavený hlavně pro větší bezpečnost dětí i dospělých, aby se v poslední chvíli nepřebíhalo z protější strany, kde je postavená velká čekárna. V listopadu tohoto roku prodala obec Štěměchy firmě Eurotel pozemek na Vrchách „u chaty“ v rozměru 500 m². Pozemek byl prodán za cenu 65.000 Kč. Firma Eurotel zde hodlá postavit základní stanici veřejné radiotelefonní sítě Eurotel. Tento zesilovač zajistí lepší pokrytí signálu pro mobilní

telefony. Letošního roku bylo rozhodnuto, že příští rok započnou výkopové práce a položení tel. kabelu v celé naší obci. Měli by být uspokojeni všichni zájemci o telefon.

(doslovný výpis z kroniky, RŘ)

Poděkování

Vážení spoluobčané, dovoluji mi prosím jménem nového obecního zastupitelstva poděkovat paní Marii Báňové za vykonanou práci, kterou pro Štěměchy za ta léta odvedla. Marie Báňová působila v letech 1976 – 1980 jako členka MNV Štěměchy. Po osamostatnění naší obce od integrace s Předínem vykonávala od roku 1990 do roku 1994 funkci místostarostky a v letech 1994 – 2002 zastávala post starostky obce. Po čtyřleté odmlce se v roce 2006 znovu vrátila do vedení obce, kde setrvala až do roku 2014. Do říjnových voleb 2014 se už rozhodla znovu nekandidovat. Díky její obětavé práci, často na úkor své vlastní rodiny, prošly Štěměchy velkou proměnou. Za dobu jejího dvacetiletého působení ve vedení došlo v naší obci k mnoha stavebním akcím. Pokusím se jmenovat alespoň některé: posílení a rozšíření elektrické sítě, telefonizace, plynofikace obce, nový obecní vodovod, generální rekonstrukce kulturního domu a obecního úřadu, oprava kapličky, rekonstrukce rozhlasu, veřejného osvětlení a fotbalového hřiště, rekultivace skládky na Vrchách, příprava kanalizace, úpravy parků, návsi a dětských hřišť, výstavba nové garáže či chodníků. Podílela se na přípravě mnoha kulturních akcí, mezi něž jistě patří vítání občánků, volejbalový turnaj, setkání seniorů či sraz rodáků. Vždy byla ochotna podat komukoliv z nás pomocnou ruku. Výrazně se zasloužila o výstavbu rozhledny na Mařence a celkové zvelebení obecního majetku. Nutno podotknout, že funkci starostky vykonávala neuvolněně a měla tak dvě zaměstnání a téměř žádný volný čas. Novému starostovi a zastupitelům předala obec ve výborné finanční i stavební kondici, odvedla obrovský kus práce a zaslouží si být zapsána v podvědomí obyvatel naší obce a do její historie.

Obecní zastupitelstvo rovněž děkuje za odvedenou práci paní Ivaně Kovářové, která také v říjnu odešla ze zastupitelstva obce. Ivana Kovářová působila osm let v obecním zastupitelstvu a po dobu čtyř let vykonávala funkci místostarostky obce. Zasloužila se především o společenské a kulturní akce jako byly dětské karnevaly, Strašení na Tvrzi a velmi oceňovaná Pohádková cesta.

Jménem obecního zastupitelstva a s přáním všeho nejlepšího do dalšího života

Radka Řepová

KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Pravda o zkáze Titaniku

Ještě na konci roku 2013 scházeli se členové Štěměšské divadelní společnosti v místní osvěžovně a s nostalgií vzpomínali na své úspěšné divadelní počiny z let minulých. Po dlouhé pauze od poslední hry se nakonec rozhodli obnovit svou činnost. Pro svá vystoupení připravili a upravili text divadelní hry z pera Františka Ringo Čecha, který tuto hru zpracoval na základě domnělého nálezu privátního deníčku kapitána věhlasné lodi Titanik. Premiéra Pravdy o zkáze Titaniku se uskutečnila ve štěměšském kulturním domě v sobotu 12. dubna 2014, a to v odpoledním a večerním představení. Zejména večerní hojně navštívené představení bylo velice úspěšné, o čemž svědčí i reakce obecnstva, které celou hru provázelo bouřlivým smíchem. Štěměšská divadelní společnost si zakládá rovněž na tom, že je zároveň divadlem kočovným, čemuž obvykle přizpůsobuje také kulisy a rekvizity. Ještě na jaře mohli štěměšské divadelní zpracování tragédie Titaniku vidět návštěvníci kinosálu v Želetavě. Na podzim pak obnovenou premiéru této hry mohli navštívit diváci v Římově (25. října) a také v Horním Újezdě (6. prosince), kde se naši divadelníci představili vůbec poprvé.

– SA –

Stavění máje

Tato tradiční slavnost vyšla v loňském roce přesně doprostřed týdne. Ve středu 30. dubna v podvečer se jako vždy za vydatného přispění nejstatnějších členů hasičského sboru, který oslavu stavění máje každoročně pořádá, úspěšně a vcelku hladce zvedl slavnostně vyzdobený strom v parku na návsi. Návštěvníci akce pak mohli za vcelku příznivého počasí využít pohostinnosti hasičské zbrojnice, a tak se v prostoru před ní rozproudila živá sousedská debata za doprovodu živé hudby. Po setmění zejména děti, které druhý den nemusely do školy, přivítaly zapálení hranice, na které byla jako symbol všeho zlého upálena čarodějnice. V záři i teple pomalu dohořívajícího ohně pak někteří účastníci za zpěvu při doprovodu kytary přivítali, jak se ostatně sluší a patří, první májový rozbřesk.

– SA –

Pouť

Štěměchy od nepaměti slavily pouť na svátek svatého Václava spolu s Předínem, neboť k předínskému kostelu byla naše obec přifařena roku 1859. Původně však patřila farou do Čáslavic a později do Opatova. Předínský farář P. Antonín Bláha v roce 1988 navrhl štěměšským občanům, že by bylo možné tuto pouť přesunout na květen, pokud by chtěli. Odůvodnil to tím, že štěměšská kaplička (postavena někdy po roce 1860) je zasvěcená svatému Janu Nepomuckému, který má svátek v květnu. Členové všech společenských organizací se na přesunutí pouti dohodli a nenašel se nikdo, kdo by byl proti. Štěměchy tenkrát každé osamostatnění od Předína vítaly a určitou roli při rozhodování jistě sehrálo i počasí. V květnu by mělo být teoreticky lepší počasí než v září. Poslední dobou to ovšem nebývá pravda. Ve Štěměchách se tedy od roku 1988 začala slavit pouť v květnu. Průběh oslavy pouti se po léta neměnil. Občané slavili pouť sobotní mší svatou, pouťovou zábavou v kulturním domě a nedělním posezením při dechové hudbě ve tvrzi. Často se také hrával fotbalový zápas „ženáči proti svobodným“ a do obce pravidelně zavítaly i kolotoče. Letos připadla pouť na 18. května. Pouťová mše se uskutečnila v pátek 16. května v 17 hodin v obřadní místnosti obecního úřadu. V sobotu večer uspořádali štěměšští fotbalisté pouťovou zábavu, kde hrála skupina MARATON z Velkého Meziříčí. Zabezpečení takové akce (příprava, obsluha i následný úklid kulturního domu) není jednoduché, jistě zabere spoustu práce a smutné je, že na zábavu přijde málo lidí a sportovcům se tak tuto akci brzy nevyplatí ani dělat. Na návsi byl po celý víkend pro děti k dispozici lunapark, který ovšem díky nepřízní počasí nebyl využit tak, jak by si byli kolotočáři přáli.

– RŘ –

Volby do Evropského parlamentu

Volby do EP se na území České republiky konaly ve dnech 23. 5. – 24. 5. 2014. Volební účast v celé ČR byla velmi nízká, pouhých 18, 20 % - s výsledky ANO 2011 16,13 % hlasů, TOP 09, STAN 15,95% a ČSSD 14,17 %. Nové rozdělení českých mandátů v Evropském parlamentu – po 4 mandátech získala: ANO, ČSSD, TOP 09, po třech mandátech obdržely: KSČM, KDU-ČSL, po dvou mandátech ODS a 1 mandát strana SVOBODNÍ. Ve Štěměchách z 243 voličů k volbám přišlo 49 občanů. Volební účast byla v naší obci 20,16 %. Ve Štěměchách 1. místo obsadila KSČM s 25% hlasy, druhé ČSSD s 20,83 % hlasy a třetí pozici získala KDU-ČSL s 10,42% hlasy.

– RŘ –

Povodeň

Veliká bouřka a následující přívalový déšť v pondělí 26. 5. za sebou zanechaly na Třebíčsku opravdovou spoušť. Bylo naměřeno až 52,7 ml srážek za den, místy spadlo až 12 ml za 10 minut. V Sokolí bylo zničeno 14 zahrad a v Třebíči silně poškozená silnice. Hasiči vyjžděli k 15 případům zatopených sklepů a ucpané kanalizace. Ve Štěměchách spadlo během hodiny 49 ml srážek. Silnice 1. třídy se proměnila v potok, voda rovněž přetékala ze starých kanálů. Došlo k vytopení zahrad, sklepů i garáží rodinných domů na Pešově. Mezi postižené povodní patřili: Mašlánovi, Felixovi, Šloufovi, Svobodovi, Trojanovi a Špačkoví. Roura U Prádelny byla neprůchodná díky tomu, že někdo sypal stavební suť i trávu do potoka, a to způsobilo ucpání odtoku. Kdyby Štěměchy v této době měly novou

kanalizaci a na polích na Vrchách byly zasazeny jiné plodiny než kukuřice, potopa by jistě nezpůsobila takovou škodu. Po povodních byla propadlá dešťová kanalizace u rodinného domku č. 13 opravena z dotace ve výši 109 tis. Kč z Programu obnovy venkova z Kraje Vysočina. Dále byl na obecní cestě při vjezdu od Předína vybudován odvodňovací žlab s odvodem dešťové vody do potoka pod rybníkem Posměchem. Při záplavách pomáhali postiženým s odčerpáním vody i čištěním štěměšští hasiči i hasičský sbor z Třebíče. Je nutné, aby se obecní zastupitelstvo danou situací zabývalo a našlo řešení, aby v budoucnu k těmto záplavám už nedocházelo.

-RŘ-

Jak na Divokém západě

Dne 3. 6. 2014 v časných ranních hodinách probudila Štěměchy střelba. Pěťadvacetiletý řidič z Ostravska, několikrát soudně trestaný recidivista, neuposlechl v Třebíči výzvy policistů, aby zastavil vůz. Místo toho se snažil hlídce ujet. Za naší vesnicí vjel do lesa. Couváním úmyslně poškodil policejní vůz a ohrožoval policisty, kteří proti němu vystřelili a zranili ho. Muži se podařilo utéct do lesa. Při pátrání byli nasazeni další policisté, psovodi a také vrtulník s termovizí. Během dopoledne byl recidivista zadržen.

– RŘ-

Setkání Vystrčilek

V neděli 8. června přijal historický aktiv místního hasičského sboru pozvání od svých kolegů z Mladoňovic na setkání majitelů historických stříkaček od firmy Vystrčil z Telče. Na přehlídce mohli zájemci o historickou požární techniku zhlédnout celkem 15 stříkaček nejrozličnějších typů – ta naše zde byla druhá nejmladší. Velký zájem byl zejména o nejstarší stroje – ruční stříkačky na loukoťových kolech. Oživením celé akce byly požární útoky, které některé sbory prováděly nejen s historickými stříkačkami, ale i v historických kostýmech. Zdařilé odpoledne podpořila i účast rodiny Vystrčilových: senátora Miloše Vystrčila s bratrem a otcem. Starý pán ještě pamatuje výrobu v rodinné firmě a zasvěceně o její historii dokáže hovořit. Příběh té naší Vystrčilky otiskujeme na jiném místě Zpravodaje.

– SA-

Hasičské výročí

Největší úsilí místních hasičů bylo v první polovině letošního roku zaměřeno na přípravu oslav 115 let od založení hasičského sboru. Vzhledem k tomu, že na jeho počátku stála myšlenka vzájemné pomoci, ochrany životů, zdraví a majetku spoluobčanů, pozvali hasiči na hřiště na Vrchách, kde se hlavní část oslav uskutečnila, také své spoluobčany. Tímto zároveň pořadatelé děkují všem, kteří na oslavu přišli, neboť svou hojnou účastí podpořili zdar celé akce. V rámci slavnostního

dne se uskutečnily také okrsková soutěž a pohárová soutěž v požárním sportu. Soutěžní části oslav se zúčastnilo celkem 20 kolektivů. Ačkoliv proběhla v naprosto přátelském duchu a všichni účastníci se v jejím průběhu a zvláště po jejím skončení shodli, že výsledky nejsou důležité, pro úplnost je alespoň rámcově uvádíme. V rámci okrsku v kategorii MUŽI získali putovní pohár do svého držení hasiči z Předína, na dalších místech skončila mužstva v pořadí Štěměchy B, Brtnička, Opatov, Štěměchy A. Mezi ženami naše mladá děvčata porazila Brtničku a vítězství se pořádající sbor dočkal i v kategoriích nad 35 let, kde muži porazili Předín a ženy dokonce nenašly konkurenci. Okrsková soutěž se bez jakýchkoliv organizačních zádrhelů prolínala se soutěží pohárovou, kterou obohatili svou účastí hasiči a hasičky z Markvartic a Chlístova. V kategorii mužů si vítězný pohár odnesli hasiči z Markvartic, druhý byl Předín a třetí Štěměchy B. Markvartice zvítězily rovněž v kategorii mužů nad 35 let, naši zástupci skončili druzí, Předín na třetím místě. V kategorii žen zůstal pohár za vítězství doma, když naše děvčata předčila soupeřky z Markvartic i Brtničky. Zvláštní uznání patří především zasloužilým členkám našeho sboru, které se k soutěžnímu klání sešly po mnoha letech ve stejné sestavě, a ač závodily v kategorii nad 35 let, jejich čas v požárním útoku by stačil na stupně vítězů i v mladší kategorii. A kdyby prošel návrh, aby se za každé dítě odečítala jedna sekunda, při celkem 17 potomcích by dokonce v mladší kategorii zvítězily. Oživením soutěže a celého dne se stala i zápolení nejmladší generace, kde náš sbor zastupovaly tři kolektivy. Mezi mladšími žáky byl nejlepší kolektiv Štěměchy A před Markvarticemi, Štěměchami B a Předínem. V kategorii starších žáků zvítězil Předín, zástupci SDH Štěměchy skončili vinou nepovedeného požárního útoku na druhém místě.

Hasičské soutěže byly nepochybně důležitou součástí oslav, měly také patřičnou a zaslouženou sledovanost. Přesto však všichni hasiči i přihlížející napjatě očekávali 13. hodinu, na kterou byl naplánován slavnostní akt svěcení nové požární techniky. S určitou nostalgií tuto událost sledovali zejména dříve narození spoluobčané, kteří jsou ještě pamětníky roku 1946, kdy byla u rybníka na Pešově svěcena dnes již historická stříkačka od firmy Vystrčil. Po krátkých projevech zástupců obce a hasičských orgánů se ujal slova předínský farář d.p. Pavel Novotný, který působí zároveň jako duchovní služba pro hasiče. V neokázalém a zároveň velmi působivém obřadu poukázal na význam hasičského hnutí jako služby spoluobčanům a vyzdvihl péči našich hasičů o nejmladší generaci, které bude především nová technika sloužit. Pořadatelé si cení i toho, že pan farář zůstal mezi hasiči až do večerních hodin a že se mu u nás líbilo, stejně jako ostatním hostům. – SA-

Ladislav Svoboda oslavil 100. narozeniny

15. srpna se ve štěměšském kulturním domě uskutečnila oslava stých narozenin pana Ladislava Svobody ze Štěměch. Oslavy se zúčastnila celá rodina a poblahopřát rovněž přišli zastupitelé obce i 3 představitelé Kraje Vysočina: Mgr. Homolka a Ing. Nápravníková z Odboru sociálních věcí a z Okresní správy sociálního zabezpečení přijela vedoucí Oddělení důchodového pojištění Eva Doležalová s dopisem od ministryně práce a sociálních věcí. Jedním z mnoha darů bylo i zvýšení penze. Největším dárkem podle jubilanta bylo to, že se sešla celá rodina čítající, 62 členů. Pan Svoboda je také dvacetičtyřnásobným pradědečkem.

Pan Ladislav Svoboda sepsal svoje vzpomínky na dětství a pravnučka Markéta je doplnila fotografiemi a dalšími informacemi. Sestavila tak knihu – almanach - o historii rodiny Svobodových, doplněnou vyprávěním paní Pavly a Ladislava z roku 2003, rodokmenem, vyprávěním Marie Svobodové, rozené Houzarové, ze 70. let a mnoha fotografiemi celé rodiny. Děkuji panu Radimu Horákovi za poslání fotografií a hlavně paní Martě Chromé za poskytnutí informací a zapůjčení rodinného almanachu, což mi umožnilo tento článek napsat a dokonce citovat přímo vzpomínky sepsané úhledným písmem a skvělým slohem samotným panem Svobodou. Velmi poutavé a zajímavé jsou zejména jeho vzpomínky na dětství a mládí, které jsem rozepsala podrobněji.

Ladislav Svoboda se narodil 15. srpna 1914 do chudé rodiny ve Štěměchách. V této době začínala první světová válka. Pro nás všechny je tato doba velmi vzdálená a prožít celé století - dobu první republiky i druhé světové války a období následující se poštěstilo opravdu málokomu. Štěměchy v době jeho narození měly asi 540 obyvatel a 79 domů. V tomto roce se podle farní kroniky narodilo ve Štěměchách 18 dětí, takový silný ročník se už nikdy neopakoval. Jeho rodný dům stál uprostřed vesnice vedle současného domu Dvořákových u potoka, kde si jako malý chlapec často hrával. *„A tak je možné přičíst samotnému osudu i to, že v jedné malé chaloupce, pokryté šindelovou střechou postavenou z kamene, uprostřed vesnice přímo u potoka se, narodil chlapeček dne 15. srpna 1914. Malá chaloupka – tři malá okénka – jedna místnost asi 20 m² vedle této místnosti černá komůrka, malá síňka a pak ještě malá maštálka pro dvě kozičky a několik králíků, pak ještě malá kolnička a tuze malý dvoreček.“* V tomto malém domku žilo šest příslušníků rodiny. Maminka Ladislava Svobody se jmenovala Marie, rozená Houzarová. Jeho tatínek Jan sloužil před první světovou válkou jako závodčí hradní strážce ve Vídni a v době 1. světové války bojoval v Itálii, domů přijel jen proto, aby uzavřel sňatek s Ladislavovou maminkou, a to 12. 9. 1915. Malého chlapce často opatrovala prababička. *„Ještě štěstí, že ten malý hošíček se měl k světu a před necelým rokem začal běhat, a to k potěšení rodiny na jedné straně, ale obtížnějšímu opatrování prababičky. Když pak začal běhat venku, tak si prababička stěžovala a říkala “klok hotíká, hlava se mo třepe a já ho dohonit nemůžu“.* Jeho dědeček byl lesní dělník, babička se starala o malé

hospodářství a maminka s tetou Lenkou pracovali na panském statku. Když se přesouvala vojska z italské fronty do Ruska, stačil se Ladislavův otec ještě podívat na jaře 1917 domů. Vojenský vlak zastavil v Jihlavě na nějaký den a toho využil i s jedním kamarádem ze Štěměch. Pan Ladislav vzpomíná: „*To byl den, který mě utkvěl v paměti, a sice mlhavě si jej představuji dodnes. Otec mi dovezl hračku, jakou neměl žádný kluk z celé vesnice a tou bylo autíčko na klíček. Tuto hračku jsem si hrával v noci do malé postýlky po prababičce, která v 94 letech z tohoto světa odešla. A přišli skutečně vojáci rekvírovat. Co by však v takové malé chaloupce hledali? Posedali ve světnici, kam se dalo a s tím autíčkem si se mnou hráli, možná proto, že některý z nich měl doma také takového chlapečka, který na něj čeká, až se vrátí z vojny domů.*“ Tatínek se po skončení války vrátil domů, pracoval v lese a v létě chodívali s maminkou do Rakouska, kde u sedláků sekli obilí a odtud postupně se dostali až do Znojma. Ve zdejších kraji nebylo mnoho pracovních příležitostí, proto se rodina odstěhovala na 3 a půl roku ze Štěměch do Ratibořic ve Slezsku, kde Ladislavův tatínek působil jako šafář tamějšího dvora. Malý Ladislav se musel naučit německy a pomalu zapomínal mluvit česky a v němčině rovněž zde absolvoval první třídu. Kvůli neshodám se správcem a vrchností se rodina vrátila zpět domů do Štěměch. Pro malého Láďíka nebylo jednoduché vrátit se mezi děti do rodné vesnice. Téměř již zapomněl česky a musel nastoupit mezi žáky 2. ročníku. „*Ve škole se mu smáli, když se musel znovu učit rodné řeči, ale i jinak psát. První třídu měl řídicí učitel, starší svobodný pán, který učil ještě za Rakouska, a tak jej převychoval za pochodu. Byl také vznětlivé povahy a přeskočit slabikář a zapojit se do učení těch, kteří již uměli číst a psát, nebylo nikterak snadné. Často se stávalo, že spolužáci, hlavně kluci, na něj pokřikovali – němčour. Možná, že právě v této době uslyšel písničku, kterou máma zpívala- malý hošík černovlasý, své matičce žaloval...-*“ Poměry, ve kterých po návratu žili, donutili rodiče postavit si vlastní domek. Neměli téměř žádné finanční prostředky a materiál ke stavbě se musel získat vlastní prací. Jeho otec v té době pracoval v cihelně v Rokytnici a výdělek ukládal na budoucí výplatu zedníkům. Pod Štěměchami, v místě zvaném Pod Kopečky, tam, kde odbočuje cesta do Chlístova, se nacházel pruh žluté hlíny, které se používalo k výrobě cihel zvaných truplí anebo malty. Tam také začali oba rodiče vyrábět cihly. Ráno po rozednění kopali hlínu, maminka jí pokropila vodou a pak šli oba do práce. Odpoledne malý Ladislav pomáhal rodičům připravovat hlínu, tu překopávali a bosýma nohama šlapali, aby byla vláčná. Odpoledne po návratu z práce vyráběl otec cihly. Ty se překlápěly vždy na jednu boční stranu, druhého dne se otáčely a třetího dne se rovnaly příčně do šárů, aby proschly. Celkem takto vyrobili až 6000 cihel. Na zimu se rovnaly do hraniček a rodiče navozili z lesa dřevo na pálení. Cihly se v létě pálily v šachtě zaklenuté kameny. Byl to kámen, ze kterého se po vypálení a rozhašení stalo vápno. Samotné vypálení prováděl pan Bobek. V roce 1924 začali rodiče pana Svobody stavět nový dům. V roce 1928 ve věku 14 let dokončil Ladislav školu a rodiče rozhodli, že se půjde učit nějakému řemeslu. Čtyři spolužáci chodili do měšťanky v Želetavě, to mu však rodiče z finančních důvodů nemohli umožnit, a tak rozhodli, že se Ladislav vyučí ševcem u mistra Trnky ve Štěměchách, neboť boty prý lidé budou potřebovat vždy. Sám přiznává, že ho učení moc nebavilo. V té době se říkalo, učeník – mučedník a v mnoha případech tomuto tak skutečně bylo. Musel pomáhat mistrovi také při hospodářství, práci na poli, opatroval děti, řezal dřevo i kosil trávu pro dobytek, uklízel dílnu. (pozn. v roce 1928 byl ve Štěměchách zaveden elektrický proud a naši obec navštívil TGM). V době učenické bydlel u babičky na návsi. Bydlení u babičky mu umožňovalo scházet se po večerech s vrstevníky, kdy se vyprávěly různé příhody a také se hodně zpívalo. Ve Štěměchách byla v této době jedna hospoda, která patřila Kružíkům, a sestávala se z výčepní místnosti, sálu a dvou místností obytných, byla středem kulturního života obce. (pozn. hospoda u kolotoče). V naší vesnici tehdy působili tito živnostníci: 1 kolář, 2 kováři, 1 bednář, 2 krejčí, 2 obuvníci, 1 truhlář, 1 pantoflář, 2 knoflíkáři, 2 obchodníci, 4 tesaři, 4 zedníci a 10 muzikantů kapely kováře Fojta. Z těchto vesnických muzikantů se posléze stala v celém okolí

známá Průšova kapela. Pořádaly se zábavy, výlety, také se hrálo divadlo a pod vedením řídícího učitele Jonáše v obci působil i pěvecký sbor. V bývalé hospodě u Bémů se hrála divadelní hra „Kříž u potoka“. Ladislav často v divadle hrával a podle jeho slov: *„Do jednoho představení, byla to veselohra, byla obsazena mladá 14 letá dívka převlečena do chlapeckého obleku, skotačící na divadelním pódiu. A já se domnívám, že tehdy přeskočila ta pověstná jiskra, která byla příčinou nejen seznámení, ale při jednom doprovodu odměnou prvního polibku se tak stala příběhem lásky. Ta dívka jménem Pavla byla dcerou rodičů Leopolda a Marie Škrdlových.“* Paní Pavla byla jako mladá dívka ve službě u továrníka v Brně, kde působila zpočátku jako služebná a později kuchařka. Na službu v židovsko-německé rodině paní Pavla velmi ráda vzpomínala, neboť všichni členové rodiny se k ní velmi hezky chovali. Do Brna na vojnu k telegrafickému praporu nastoupil v této době i Ladislav, tak se spolu často vídali. Po osmi měsících, to byl již rok 1937, byl Ladislav převelen na obrannou linii do Opavy, neboť v této době bylo již zřejmé, že se schyluje k druhé světové válce. V pohraničí docházelo k přestřelkám mezi českými a německými usedlíky. Docházelo také k sabotážím – přerušování spojení mezi obrannými pevnostmi a spojovací četa, ve které Ladislav sloužil, tato spojení opravovala. *„Nastal rozhodující rok 1938 a následná mobilizace. Pro nás vojáky to byly nejtěžší chvíle života. Byli jsme odhodláni bránit svou vlast a po mnichovské zradě nuceni opustit hranice“.* Pavla i Ladislav se vrátili domů. Ladislav pracoval v lese, pak u zemních prací v Borovině. Při jednom výkopu kanalizace byli ještě s jedním dělníkem zасыpani zeminou a zraněni. Při soudu o bolestné Ladislav vyhrál, ale po návratu z nemocnice ho za to firma ihned propustila. Dne 22. února 1941 Pavla a Ladislav po předchozím svolení rodičů uzavřeli sňatek. Za války nebylo možno vystrojit nákladnou hostinu, nebylo dostatek jídla, řízky však pro 15 hostů měli. Do kostela jeli na saních a zpět s nimi přijel i pan farář, který svatbu nafotil, ale snímky se nezdařily. Večer šli novomanželé na tancovačku do hospody, neboť dle tehdejší tradice byla povinnost nechat narazit pro přítomné čtvrtku piva. Byla to také poslední zábava v obci, neboť dokonce války byly plesy i tancovačky zakázané. Po svatbě se paní Pavla nastěhovala k Svobodovým a začali domek, nevhodný pro soužití dvou rodin, upravovat. Ještě roku 1941 byl Ladislav nasazen na práci do Říše - do Karlových Varů, které tehdy patřily Německu. Ubytování byli v lágru s přísným režimem a nedostatečnou stravou, pracovali ve stavební firmě. Po dvou letech se mu podařilo přestoupit k jiné firmě, která jim zajistila lepší ubytování. Jeho pracovní náplní bylo vykládání vagónů uhlí a stavebního materiálu, tyto vagóny se musely vykládat ve dne v noci, za každého počasí. První dovolenou měl, když se mu doma narodil v lednu 1942 syn Pavel. Při dalších dovolených nenastoupil na práci ve stanovenou dobu a ukrýval se ve Vídni i v Praze. V době jeho skrývání v Praze zrovna proběhl atentát na Heydricha, a za největší štěstí ve svém životě považuje to, že se tenkrát nedostal do rukou policie nebo dokonce gestapa, neboť po této události byla provedena v celém městě přísná razie a kdo byl dopaden bez platných dokladů, byl okamžitě zatčen. Po válce nastoupil půl roku na vojnu. Pan Ladislav přiznává, že tato doba dlouhého odloučení od rodiny se stala zkouškou pro oba mladé manžele. Paní Pavla se musela sama postarat o tři malé děti, neboť do konce války k Pavlíkovi přibyly ještě dvě dcerušky – Jana a Mařenka., *„V takovém prostředí, ve kterém v tu dobu žila moje manželka, je slovo obdivu a uznání málo výstižné a tehdejší poměry v této domácnosti se nedají srovnat s těmi dnešními. Vždyť každou kapku vody, a to nejen na praní, ale i pro dobytek bylo nutno donést ze studny u rybníka. Nebyla pračka, lednička, vysavač, nebylo ústřední topení a pro pobavení ani rádio a televize, veškeré práce se dělaly ručně“.* Po válce si Svobodovi postupně představěli a zařizovali domek, upravili dvůr. V roce 1947 se jim narodila dcera Ladislava a o dva roky později ještě Marta. Ladislav Svoboda pracoval v lomu a stal se členem zakládajícího JZD ve Štěměchách. V letech 1950 – 1954 vykonával v obci funkci předsedy MNV, později se stal předsedou JZD, vedoucím stavební skupiny a po tři volební období i poslancem ONV. Podle jeho vlastních slov: *„Dnes je tato doba nazývána*

totalitním režimem, ale pro jeho rodinu to byla doba prožití půl století šťastného manželského života a doba, ve které vyrůstaly jeho děti, kterým pak pomáhali postavit se na vlastní nohy a založit si rodiny“. Paní Pavla Svobodová pracovala 17 let v továrně na boty v Borovině. Oba spolu prožili krásný podzim života a těšili se z vnoučat i pravnoučat. Dne 22. 2. 2011 oslavili manželé Pavla a Ladislav Svobodovi platinovou svatbu - 70 let na společné cestě životem. Společně vychovali 5 dětí, kterým poskytli lásku a dobré vychování. Jejich recept na dlouhý společný život: – *Rozumět jeden druhému a mít se rádi* – K velké lítosti manžela a celé rodiny paní Pavla Svobodová zemřela v roce 2011 ve věku 90 let . – RŘ-

Harmonikáři

Dne 7. září 2014 ve 14 hodin vystoupila v kulturním domě ve Štěměchách VESELÁ TROJKA Pavla Kršky. Tuto akci pořádala agentura z Třebíče a měla vysokou diváckou účast – až 326 platících. Náš kulturák doslova praskal ve švech, návěs byla zastavěna automobily. Mnozí diváci litovali, že akce neproběhla ve tvrzi. S třemi harmonikáři vystupovala i čtyřletá holčička, která rovněž hrála na harmoniku. Její vystoupení jste také mohli zhlédnout v silvestrovském Šlágru, ale premiéra – první veřejné vystoupení se odehrálo právě u nás – ve Štěměchách – RŘ-

Strašení na tvrzi

Co se skrývá za tímto názvem, to dobře vědí děti ve Štěměchách a soudě podle každoroční velké účasti přespolních nejen tam! Začíná to pravidelnou pozvánkou pro nebojácné děti i pro dospělé, kteří se rádi bojí. Pokračuje to setkáním nebojsů v tajemně osvětlené obřadní síni obecního úřadu. Vrcholí to strašidelnou cestou odvahy, plné pozoruhodných překvapení v podobě známých i méně známých oblud z nejrůznějších pohádek i hororů, jejichž cílem není nic menšího, než všechny pocestné náležitě vystrašit a třeba následně i rozesmát. A končí to rozdáváním cen, diplomů a odměn za projevenou odvalu. Stále stejný scénář, a přece se všichni shodnou na tom, že je to každý rok jiný! Letos byla strašidelná cesta vytyčena v sobotu 27. září a na jejím startu se prezentovala téměř stovka odvažlivců. Podle uvolněných reakcí všech dětí v kulturním domě, kde cesta končila příjemným oceněním, lze soudit, že bát se někdy ani trochu neškodí. – SA-

Bůčkobraní

Za svou činnost se hasiči alespoň částečně odměnili tradičním setkáním ve tvrzi, spojeném s výrobou zabíjačkových specialit a s přátelským popovídáním. Zároveň využili této příležitosti k pozvání dalších přátel, kteří se na hasičském díle přímo či nepřímo podílejí, ač nejsou členy sboru. Vedení SDH Štěměchy využívá i této příležitosti, aby jménem svých členů externím spolupracovníkům poděkovalo. V samotném průběhu akce se ukázalo, že také mladší členové a zejména členky sboru se zapojují stále více do pomocných prací pod zkušeným vedením Pavla Vídenského, takže i tato akce má budoucnost. – SA-

Volby do obecního zastupitelstva

Volby do zastupitelstev obcí proběhly na celém území České republiky ve dnech 10. 10 – 11. 10. 2014. Ve Štěměchách se z 12 kandidátů volilo 9 členů zastupitelstva. Zvoleni byli tito zastupitelé: Pavel Kovář (134 hl.), Mgr. Radka Řepová (133 hl.), Antonín Šilhavý (129 hl.), Ing. Václav Křivan (125 hl.), Milan Vídenský (113 hl.), Petra Trnková (112 hl.), Libor Toufar (108 hl.), Radek Svoboda (104 hl.) a Karel Trnka (98 hl.). Starostou obce byl zvolen Ing. Václav Křivan a místostarostou Antonín Šilhavý ml. – RŘ-

Čištění nádrže

Úklidu je přece jen občas zapotřebí, a tak se hasiči rozhodli, že konečně vyčistí požární nádrž, jejíž stav po tomto aktu volal již několik let. V sobotu 18. října byla nádrž vypuštěna a přistoupilo se ke konečnému řešení. Hrubou práci odvedl Martin Báňa se svým bagrem, zbytek doladili ostatní přítomní hasiči s lopatami, košťaty a hadicemi. Hlavním smyslem celé akce bylo zajistit akceschopnost zdroje vody pro případné použití při neočekávaných událostech.

– SA –

Výlov rybníka

V úterý 28. října se lovil rybník Panský na Dašově. Rybník měl v pronájmu p. Šafránek z Třebíče od r 2008 a rozhodl se rybník si už dál nepronajímat a tudíž ho obci vrátit. Jelikož od r. 2006 se rybník nelovil, byl výlov ve velkém očekávání sledován desítkami zvědavců, kteří se tísnili na hustě zarostlé neprořezané hrázi.

I když samotné očekávání přihlížejících (i nájemce) bylo větší - hlavně co do počtu ryb - dalo se

na co koukat. Pohled na trofejní kousky, sumce velkého nebo tolstolobika bílého, vehnal úžas do očí nejednoho rybáře, ale především přihlížejících dětí.

Samotný výlov prováděli rybáři z Třebíče. Způsob výlovu vzbudil v nejednom přihlížejícím rozpaky. Tento "partyzánský" styl výlovu totiž nemohl zaručit, že v rybníku nezůstaly větší dravé ryby (štika, sumec). Jejich nekontrolovaný počet by případně mohl narušovat další užití rybníku v chovu převážně kaprovitých ryb. Tento nedostatek se rozhodli nově zvolení zastupitele následující víkend vlastními silami napravit. Nad dalším užitím rybníku zatím zůstává otazník, ale s největší pravděpodobností, po zkušenostech s ledabylým spravováním Pančáku a nejbližšího okolí předešlým nájemcem, což se ostatně také na nevalném výlovu podepsalo, bude na rybníku hospodařit opět OÚ Štěměchy.

– CK –

Vánoční setkání

V předvánočním čase se vždy u nás ve Štěměchách setkáváme, abychom se společně naladili na sváteční notu. Na konci minulého roku se toto setkání uskutečnilo v parku před hasičskou zbrojnicí. Právě zde byl umístěn krásný vyřezávaný betlém a ozdobený vánoční strom. V sobotu 20. prosince jsme se zde sešli právě na přelomu stmívání a tmy, a jak se ukázalo podle chumelenice v závěru setkání také na prahu opravdové zimy. Program zahájili trubači z oken obecního úřadu a k nim se pak připojili zpěváci a malí pastýři, kteří kouzelně uvítali narození Ježíška. Na závěr si mohli všichni dát horký čaj či něco ostřejšího, nebo i odnést domů betlémské světlo. Díky všem účinkujícím a návštěvníkům a nakonec i těm vločkám v závěru se setkání věru vydařilo.

– SA –

Výstup na Mařenku

Předsilvestrovské setkání na Mařence se tentokrát uskutečnilo v sobotu 27. prosince. Byl to již 16. výstup v pořadí a na samotnou rozhlednu si účastníci mohli vyšlápnout při této tradiční akci již po třetí. (pozn. rozhledna byla slavnostně otevřena 27. 10. 2012). Počasí tentokrát neklamalo a chovalo se jako zimní – byl sníh i mráz a polojasno. Účast byla opět hojná. Sraz na vrcholu byl stanoven na 12. hodinu. Po slavnostním přípitku a přátelském setkání se lidé opět rozešli do svých vesnic. Štěměcháci si to tradičně namířili do kulturního domu, kde naši myslivci připravili výborný srnčí guláš.

– RŘ -

Sezóna fotbalistů

Naši fotbalisté zahájili nový ročník své soutěže v B- skupině IV. třídy. V této soutěži je pouze 8 účastníků, proto bylo na podzim přehráno i několik zápasů jarních kol. Rozlosování našim moc nepřálo, na začátku musely sehrát drtivou většinu zápasů na cizích hřištích, což se projevilo na průběžném postavení v tabulce – většinou okupovali poslední příčky. V závěru podzimní soutěže však zlepšenými výkony na domácím hřišti fotbalisté ztrátu doháněli a nakonec skončili na 4. místě se ziskem 13 bodů a celkovým skóre 24:21. Na jaře je čeká dohrávka skupiny B a prolínací soutěž s družstvy zařazenými do skupiny A. Doufejme, že naváží na předešlé výkony a divákům budou předvádět dobrý fotbal.

Podzimní sezóna se dívkám letos moc nevydařila, skončily na třetím místě ze čtyř. Již od prosince probíhá v tělocvičně Katolického gymnázia v Třebíči jejich zimní příprava na jarní sezónu. Tak jim držíme palce, ať se jim daří.

– SA-

Pozvánka na hasičský ples

Členové a členky SDH Štěměchy se vždy snaží připravit pro návštěvníky své stěžejní společenské akce nejen bohaté občerstvení, ale také pestrý program. Tak mohli účastníci plesu v minulých letech zhlédnout českou besedu jako předtančení, vystoupení mužoretek či provedení vlastní hymny v podání místních Alexandrovců. Loni se předtančení ujali nejmenší adepti hasičského sportu a zaujal rovněž vodní balet. Také v sobotu 31. ledna ožije kulturní dům bohatým programem. V pořadu Možná přijde i náčelník se v originální travesty-show představi známé zpěvačky a zpěváci. Vedle vystoupení Heleny Ondráčkové a Věry Bílé se v programu objeví i mladičci Kotvald a Hložek i další celebrity. Vedle jejich vystoupení obsahuje pořad i jedno nebo dokonce i nejedno překvapení. Hasiči srdečně zvou na svůj tradiční ples všechny své spoluobčany i jejich přátele a známé.

– SA-

Příběh motorové stříkačky

Hasičský sbor byl ve Štěměchách založen v roce 1899. Tehdy obec zakoupila nákladem 800 zlatých čtyřkolovou ruční stříkačku, výzbroj si pořídil sbor sám v hodnotě 600 zlatých. Zmíněná stříkačka sloužila po nejrůznějších úpravách až do třicátých let 20. století. V té době už byla zastaralá, těžké bylo sehnat náhradní díly, a tak se uvažovalo o pořízení motorového stroje. Vypovídá o tom zápis z členské schůze ze dne 2. února 1938: Při volných návrzích bilo usneseno že se obědná motorovy stříkač. Podána obecnímu zastupitelstvu Žádost. Peníze se mají vypučit a každý rok dát do rozpočtu 2 000 Kč. (přesný přepis zápisu z pera tehdejšího jednatele). Nepochybně zde působil příklad sousedních sborů, především hasičů z Předína, kteří v té době již vedli konkrétní jednání s firmou Vystrčil. Zdá se, že snaha štěměšských hasičů vyčerpal se tehdy zmíněným usnesením, neboť až o tři roky později (už v době německé okupace v roce 1941) znovu se zmiňuje v zápise: Usneseno, že se podá žádost obecnímu zastupitelstvu ohledně motorový stříkačky. Podle nařízení vyšších úřadů musí býti hasičská výzbroj dokonalá ku práci schopná. Tak se jednohlasně usneslo zakoupiti motorovou stříkačku. Bratr velitel bude se informovat u okresní hasičské jednoty v Třebíči

ohledně subvence. (upraveno) Díky „vyšším úřadům“ tedy byl pořízen nový stroj od firmy Vystrčil (rok výroby 1940) nákladem 38 720 protektorátních korun. (Pro zajímavost – srovnatelný stroj si v Předíně pořídili v roce 1938 za rovných 30 tisíc.) A protože byly pořízeny rovněž nové stejnokroje a lodičky, nechali se členové sboru po zakoupení nové stříkačky hned zvětšit na fotografii. Shodou nejrůznějších okolností došlo ke slavnostnímu svěcení stroje až v době poválečné. Zápis z roku 1946: Svěcení stříkačky dojednáno na 16. červen. Ráno polní mše svatá, po mši svěcení a předání. Odpoledne okrskové cvičení, odchod do Tvrze, kde bude taneční zábava.... Slavnost proběhla podle stanoveného programu a stříkačka od firmy Vystrčil se stala základem pro hasičská cvičení i zásahy v dalších letech. Jak dosvědčují fotografie ze soutěží, na cvičení s tímto strojem vyrostly celé generace štětěšských hasičů. Teprve po pořízení nové stříkačky PPS-12 v roce 1970 odchází stará „Vystrčilka“ do důchodu a je jí vymezeno místo v koutě požární zbrojnice. Při oslavách 100. výročí založení sboru v roce 1999 prošla generálkou a stala se jedním z exponátů tehdy improvizovaného muzea, v roce 2009 byla zásluhou několika obětavých členů uvedena do dnešní (tedy původní) podoby. Všichni ve sboru věří, že za dalších deset let, v době oslav 120. výročí, se podaří nacvičit a předvést ukázkou požárního útoku s tímto krásným strojem...

-SA-

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

Dne 8. května 2015 si připomeneme 70. výročí ukončení 2. světové války v Evropě. Druhá světová válka byla největším válečným konfliktem v dějinách lidstva. Rozpoutalo ji v roce 1939 fašistické Německo a do války byl během šesti let zatažen celý svět. Během války se odehrály dnes již legendární bitvy o Británii, Pearl Harbor, Stalingrad, Kursk, vylodění v Normandii a mnohé další. Nikdy bychom neměli zapomenout nejen na tyto slavné bitvy, ale především na utrpení obyčejných lidí, na bombardování měst, nelidské zacházení a smrt spojená s koncentračními tábory, na Lidice a na Ležáky. Počet obětí války dosahuje až k neuvěřitelným 60 milionům, z toho 10 milionů lidí zemřelo v koncentračních táborech.

Na mnoha místech v Evropě se budou tento rok odehrávat vzpomínkové akce, v televizi již teď můžete zhlédnout historické dokumenty či filmy, které připomínají možná nejhorších šest let v historii. Obecní kroniky musely být během války odevzdány na úřad do Třebíče. Štěměšský kronikář a řídící učitel Karel Heinige z ní vytrhl několik stránek, protože zde pravdivě popsal, co se dělo, kdyby tyto stránky neodstranil, zcela jistě by skončil v koncentračním táboře. Kronika pak byla dopsána až po osvobození Josefem Fenikem. Připomeňme si, jak Štěměchy prožily dobu druhé světové války. - RŘ -

1939

Po odtržení Slovenska byl z území Čech a Moravy zřízen 15. března Protektorát Čechy a Morava jako část německé říše. Důsledkem toho byl apel státního presidenta dra. Háchy na všechno české obyvatelstvo, aby dalo výraz nutné jednotě rozpuštěním dosavadních dvou stran a vstupem všech příslušníků českého národa do Národního souručenství. Nábor členů se konal 23. IV. V naší obci se stali příslušníky jednotného národního hnutí všichni občané nad 21 let. Vedoucím místního

Nár. souručenství byl jmenován rolník Josef Dokulil, vedoucím mladých Josef Ondráček. Národní souručenství organisovalo v říjnu sbírku Národní pomoci. V naší obci vynesla sbírka 658 kg žita, 30 kg ovsa a 384 K na hotovosti. Zároveň byl sestaven seznam osob, které by potřebovaly pomoci. 20. dubna byla prodána v dražbě Kružíkova hospoda za 120.000 K p. Pokornému. Neklidné poměry zůstaly se znovu v září, kdy bylo po krátkém odporu dobyté německým vojskem Polsko. Říši byla vypovězena válka Anglií a Francií. 24. září byl zaveden lístkový systém. Obyvatelstvo bylo rozděleno na samozásobitele a nesamozásobitele. Nesamozásobitelé dostávali lístky na rýži, vejce, kávu (náhražky), na maso, tuky, chléb a mouku, mléko a cukr. Samozásobitelé dostávali jen lístky na kávu, a náhražky a na cukr. Pro majitele krav byla stanovena povinnost dodávat týdně z 1 krávy ½ kg másla. Prasata byla dovolena zabíjeti od 80 kg živé váhy, při domácích zabíjačkách se povinně odváděly 4 kg špeku do váhy 100 kg. Zároveň byly zavedeny lístky na oděv a boty. Četní dělníci odcházeli na práci do Německa. Z naší obce odešlo 5 občanů. Dělníci byli uspokojivě zaměstnáni i doma prací na státní silnici, kde pracovalo z naší obce 23 dělníků.

Zápis z doby okupace od r. 1940 až do osvobození 1945

Poslední zápis v této pamětní knize učinil můj předchůdce říd. učitel Karel Heinige v r. 1939.

Tyto poslední zápisy obsahovaly pravdu o okupantech, a proto z obavy před pronásledováním v době, kdy musila být tato pamětní kniha odevzdána okresnímu úřadu, vytrhl pisatel několik listů z této knihy a ostatní stránky očísloval, aby se shodovaly v počtu.

Nyní se pokusím, abych stručně a pravdivě vyličil události z doby okupace, které se přímo dotýkaly naší obce. Okupanti po zabrání naší vlasti vrhli se na další státy: Polsko, Francii, Belgie, Norsko, Dánsko, potom na Jugoslávii. Všude loupili a až se cítili – zptí dosavadními vítězstvími – tak silní, že mysleli, že nikdo jim nemůže již odporovati, vrhli se dne 21. června 1941 na Sovětský svaz. Z počátku nemohlo sovět. Rusko náporu Němců, kteří měli k dispozici arsenál skoro celé Evropy, odolat a Němci se valili proudem do sovět. Ruska. Hitler pro vedení války potřeboval válečný materiál, a poněvadž většina Němců sloužila v armádě, verbovali Němci muže i ženy v okupovaných zemích na práci do Říše. Z počátku dělo se to dobrovolně, ale později musili lidé nuceně. Byly pořádány odvody a lidi násilně přinuceni. Z naší obce během okupace bylo v Reichu na práci 2 dobrovolně a 30 nuceně. Pracovali v různých částech Německa. Nejvíce jich bylo v Linci. Mnozí utíkali z práce, ale byli zase pronásledováni a po potrestání zase musili zpět. V roce 1944, byl na práce v Říši poslán celý ročník mladých lidí hochů i děvčat nar. r. 1924 na 12 měsíců práce v Říši. Z naší obce byli postiženi Padrnos Josef a Toufarová Anna. Zemědělci byli těchto nucených prací osvobozeni, ale zase jim byly předepisovány dodávky všech zemědělských výrobků a každé nesplnění trestáno. V roce 1940 dodávala naše obec místo mléka máslo, ale již v r. 1941 dodávalo se všeobecně mléko. Množství dodávek nebylo stanoveno, ale po odpočtu samozásobitelských dávek, musili rolníci veškeré přebytky odvádět. Poněvadž zdrcující většina zemědělců tato nařízení sabotovala, byly při každém okres. úřadu zřízeny kontrolní orgány, které znenadání přišly do obce na kontrolu a kdo byl přistižen, že má více než předpis dovoluje, byl pokutován, případně potrestán trestem na svobodě a těžších případech i hrdelními tresty. V těchto komisích byli většinou zařazeni důstojníci a poddůstojníci bývalé československé armády, kteří pokud mohli, zemědělce chránili. V naší obci nebylo zrádců ani udavačů, takže bylo v obci, vyjma několika menších pokut do 500 Kč., potrestáno větším peněžitým obnosem a i trestem na svobodě několik menších zemědělců, a to – Ondrák Ladislav č. 6 – 20 dní vězení a 2.000 Kč, Binka Josef č. 65 – 10 dní vězení a 1.000 Kč, Jan Horký č. 50 – 8 dnů vězení a 1.000 Kč, Jan Foit č. 58 peněžitou pokutou 1.000 Kč a 4 dni, které nenastoupil, Jan Jeřábek, peněžitou pokutou 2.000 Kč a 20 dní vězení za špatnou dodávku mléka. V roce 1944 a 1945, kdy dostupovala bída v zásobování a výživě vrcholu, byl vyvíjen i větší tlak na naše vesnice a přicházely kontroly až 16 členné za vedení německých četníků. V naší obci byla taková kontrola dvakrát, ale občané ku kterým měla přijít na prohlídku, byli včas obecním úřadem informováni, takže k žádným trestům nedošlo. Těmto kontrolám byla vždy vystrojena hostina a němečtí četníci napájení až padli a bylo po kontrole. Samozásobitelské dávky byly z počátku dost vysoké, ale v r. 1944 bylo již jen 13 kg chlebového obilí na osobu a měsíc. Ceny zemědělských produktů na černém trhu se stále stupňovaly, takže se platilo na 1 kg pšeničné mouky 40 až 50 korun, maso 1 kg vepřového 200 až 300 korun, vejce kus až 15 korun, 1 kg sádla 1000 až 1200 korun. Peníze přestávali mít cenu a provozoval se většinou výměnný obchod. Nejvyšší platební jednotkou bylo sádlo, vejce a maso. Kdo měl tyto věci, obdržel vše, nač si jen vzpomněl: obuv, textil, stroje, stavebniny a vůbec vše. V roce 1944 bylo poukazů na obuv a textil vydáváno již velmi málo a ještě se na ně zboží nedostalo. Většina zboží přecházela na výměnný černý trh. V roce 1942 byl vydán všeobecný zákaz staveb a ani započaté novostavby nebylo dovoleno dostavět. Stavebnictví bylo omezeno jen na údržbu a opravy. A opět i zde působila úplata v životních produktech. Za sádlo a maso bylo stavební povolení, cement, cihly, křídlice a i dělníci. V době tak zvané „Heydrichiády“ nepadl jí z naší obce za obět žádný občan. Žili jsme vzdáleni od měst a německého živlu, bez udavačů a zrádců. Přece však v r. 1943 byl odveden občan Ladislav Hoch do koncentračního tábora v Osvětimi, odkud se již nevrátil. Rovněž rodina Jana Růžičky byla z důvodů rasových (cikáni) zavlečena do koncentračních táborů a navrátili se až v červnu 1945. Jejich dceruška tam zahynula. V roce 1944 odvedlo gestapo Jana Poláčka, hajného v Dašově. Tento byl uvězněn ve Flösenbürgu a tam také zahynul. Odveden byl z důvodů politických. V prosinci 1944 létala již spojenecká letadla neomezeně nad územím Německa a velmi často nad našimi kraji. Jednoho srpnového dne uviděli jsme všichni nádhernou podívanou. Několik set amerických a anglických letadel letělo v sevřených formacích asi po 27 letadlech nad našim krajem. Letouny třpytily se ve vzduchu jako stříbrné holubice a stálý hukot motorů dával tušit, že přilétají stále nové a nové formace. Všichni, kteří jsme se dívali – a byla to celá vesnice – uviděli jsme pojednou, jak jeden letoun slétl o něco níže a vzápětí bylo slyšet sykot a v tom již ohromná detonace rozvířila vzduch. Letoun shodil 6 bomb, které dopadly na pole za obcí Chlístovem. Trychtýře, které explose v zemi způsobily, byly více jak 3 m hluboké a u povrchu v průměru 8 až 10 m. Poznali jsme, jak strašnou zhoubu dovedou způsobit na pohled tak krásné letouny. Od té doby jsme jim již nevěřili. Dne 29. srpna vypuklo

povstání na Slovensku, které ještě Němci zdolali, ale již se neubránili. Rusové pronikli v Karpatech a Dukelským průsmykem valila se slavná Rudá armáda na Slovensko. Němci počali narychlo stavět opevnění a protitankové příkopy v různých částech Moravy. K tomuto účelu nutili zase občanstvo hlavně z Moravy, a poněvadž to bylo v zimě, musila i zemědělská mládež, která byla jinak s ohledem na zemědělské práce, ušetřena. Z naší obce byli povoláni a zúčastnili se těchto prací na jihovýchodní straně Moravy: Karel Dokulil č. 23, Václav Trnka č. 14. V severovýchodní Moravě: Zdeněk Fiala. Na opevňovací práce k Brnu byli donuceni: Prchal Alois, Josef Ondráček č. 42. Prchal a Ondráček neuposlechli a na práci nejeli, byli však násilně odvedeni a za neuposlechnutí 2 měsíce žalářování. Všechna tato práce byla úplně zbytečná, neboť nápor Rudé armády byl strašlivý a Němci nemohli mu již vzdorovat. V březnu přijeli do naší obce němečtí utečenci z kraje od Nisy. Přijelo jich asi 50 a byli ubytováni ve škole. V březnu i dubnu projížděli obcí různé formace na nákladních autech, Byla to různorodá směs: němečtí i slovenští vojáci, civilní Němci, kolaboranti a boháči, kteří utíkali před postupující Rudou armádou. Rovněž velká stáda hovězího dobytka a ovcí, také spízní vozy projížděly ve chvatu zpět. Prasata odváželi na vozích a autech. S tímto dobytkem zavlékali do našich krajů různé nemoce jako: slintavku a kulhavku a též nakažlivou obrnu vepřů. V obci onemocnělo více kusů dobytka, ale průběh nemoci byl jen lehčí. Koncem dubna přijela a usídlila se v naší obci německá posádka v síle 200 mužů z obrněné divize „Melke“. Skoro v každém domě byli nějací ubytováni. Ti měli všeho hojnost, neb na svém ústupu vyrabovali kde se co dalo. Obyvatelstvo mělo před jejich příchodem vše cennější a zásoby potravin uschováno z části v zemi a z části v zazděných sklepích. Mnozí občané stavěli si ve stráních a v lese kryt pro případ úkrytu, po dobu očekávaných bojů. Od března vzrůstala se v našich krajích partyzánská činnost. Hlavním organizátorem byl Adolf Fiala z Lesné. V naší obci pověřil řídicího učitele Karla Heinige, který spolu s jinými občany utvořil oddíl, který se též jednou zúčastnil odklízování shozených zbraní. Shozu zbraní pro naši skupinu jsme se již nedočkali. Zapojeni byli: Karel Heinige, učitel Antonín Hons, Frant. Šabacký, Pařízek Václav, Trnka Josef, Bazala Josef, Frant. Jeřábek a Frant. Horký č. 85. Dne 5. 5. 1945 byl v naší obci ustaven Revoluční národ. výbor. Ustanovení dalo se u Frant. Šabackého. Předsedou zvolen Karel Heinige, velitelem bojové skupiny Anton Hons, zásob. a zemědělským referentem Jos. Fenik. Kromě těchto byli v Revol. národ. výboru ještě Frant. Šabacký, Bazala Josef, Pařízek Václav, Trnka Josef, Frant. Horký č. 85, František Horký č. 29, František Jeřábek ml. i starší a Bobek Jaroslav č. 10.

5. 5. - počátek pražského povstání. Dodávka elektrického proudu velmi omezena. Ve chvílích, kdy bylo možno zapnouti radiové přijímače, sledovali občané s napětím a obavami průběh událostí. 6. 5. celý den deštivo. Večer měl být proveden blízko obce shoz zbraní, jehož se měla místní skupina zúčastnit. Němci vydali nařízení, že po 7 hod. večerní nikdo nesmí z obce. Báli se partyzánů. Odpoledne přišla spojka z Lesné, že očekávané zbraně neprijdou. 7. 5. - volán starosta obce Josef Kovář k veliteli německé posádky, který mu ukládá, že ručí za pořádek, že občané nic proti německé posádce nepodniknou. V opačném případě, že bude starosta jako první zastřelen a do vesnice že nechá střít ze všech tankových děl, jež má k dispozici. 8. 5. Ráno začíná den v plném jasu a májové nádheře. Kolem 8 hod. objevily se ruské letouny a shazovaly bomby na obec Čáslavice, později na obec Opatov, Bitovanky a Želetavu - V každé obci přišlo několik lidí o život. V obci Bitovankách a Želetavě vznikly bombardováním požáry. Občané vyvěšují československé prapory. Odpoledne o 1 hodině dostává německá posádka rozkaz připravit se k odchodu. Ve 4 hodiny odjíždějí. Přicházely poplašné zprávy, že Němci utíkají, že Rudá armáda je již v Třebíči a jedna zpráva zmatenější než druhá. Posádka v obci před odjezdem ničila věci, páčila oděv a obuv, součástky motorů a tanků vyhazovali do parku u školy, aby se jim lehčeji utíkalo. V těchto věcech lovily hlavně děti a též někteří občané vybírali různé i nepotřebné věci k vlastnímu obohacení. Většina občanů pozorovala veškeré dění a okolní požár z vyvýšených míst poblíže obce. Ruské letouny po celý den občas přelétávaly nad krajinou a v poledních hodinách 9. 5. svrhly 2 lehké bomby v polích v trati „Mezi meze“. Asi po 6 hod. přijely do obce směrem od Třebíče 4 německé tanky, tankisté zastavili na kopci ve vesnici a sháněli jídlo. Ještě neměli ani sehnaná vejce usmažena, když se ozvaly na návsi hlasy: „Rudá armáda jede“. Do Němců, jako když střelí, nechali všeho, naskákali do tanků a ujížděli zběsile směrem k Předínu. Takový měli strach z Rusů. Kolem ½ 8 hod. bylo zdáli slyšet temný hukot až země duněla. Nevěděl nikdo přesně, kdo to bude, zda Němci, či Rusové. Měli jsme zato, že jsou to Němci ustupující před Rudou armádou. V obavě, že strhne se boj, odešly ženy s dětmi do krytů a mužové pozorovali co se bude dít. Hukot sílil, země se otřásala a již vyjíždí první ohromné tanky do vesnice. Na nich sedí – Rudoarmějci – Osvoboditelé. Nepopsatelná radost zachvátila všechno občanstvo, muži volají ženy a

děti a všichni běží radostně k silnici, mávají bratrům Rudoarmějcům, provolávají slávu, objímají se, pláčí radostí, vítají hrdiny, snášejí, kde co dobrého k jídlu, cigarety, víno a vše možné. Někteří i děvčata vyskakují na tanky, aby obejmuli bratry Rudoarmějce. A tanky v nepřehledné řadě, plně uzavřené, jedou stále a stále jako ohromná nepremožitelná stěna. Rudoarmějci nechtějí víno pít, jen vodu, že jedou ještě na Germány. Stále se jen ptali, jak je daleko do Prahy, že mají rozkaz do půlnoci býti v Praze. Od ½ 8 do půlnoci jela tato slavná nepřetržitá řada tanků armády Malinovského. Potom jízda ustala, ve vesnici zůstalo několik tanků na noc a občanstvo vyčerpané radostnými dojmy a voláním slávy Hrdinům a Osvoboditelům odešlo většinou na lože. Asi ve 2 hodiny v noci, byla celá obec probuzena otfásajícími výbuchy. Po probuzení uviděli všichni velikou záři od požáru. To němci, projíždějící od Brna, chtěli vystřelit na ruský tank pancéřovou pěst a v nastalém zmatku potom se svými 4 tanky projet vesnicí. Vystřelená pancéřová pěst však šla mimo a zapadla do stodoly Aloise Trnky, kde se vše ihned vzňalo a požár zachvátil ještě sousední chlévy a kůlničku Cyrila Trnky. Ruský tank, kterému střela platila, vystřelil z děla na poplach a Rudoarmějci Němce odrazili. Při tom se strhla dosti prudká, ale krátká přestřelka samopalníků a Němci se obrátili na zpětný útek. Hašení požáru zúčastnil se místní hasičský sbor, který obětavostí a přičiněním oheň lokalisoval. Odjíždějící německá posádka zanechala v hostinci v sále sklad poživatin, prádlo a obuv. Velitel posádky předal klíč starostovi a tento jej odevzdal předsedovi revol. Nár. výboru. K hlídání ustanovena stráž. V hostinci popijeli někteří občané s důstojníkem Rudé armády. Někteří z chamtivostí řekli důstojníkovi, že ve skladu jsou jemné kůže na oblek i na kabát. Důstojník v podnapilosti vynutil na strážní klíč, vybral si, co potřeboval, a tak uvolnil několika chamtivcům a sobcům cestu. Zatímco někteří členové sboru zachraňovali majetek bližního, druzí rabovali sklad a odnášeli věci domů. Mnozí a byli to ti z posledních, kteří přišli ke skoro již vyprázdněnému skladu, kde byl již jen cukr, tento na výzvu vrátili a byl rozdělen nar. výb. chudým občanům. Ráno od 8 hod. počala opět nepřetržitá jízda tanků, pak děla, nákladní auta a vozatajci. Celý proud trval vyjma několika nočních hodin plně 4 dny. Vozatajové jeli jak splašení, všichni chvátali ku Praze, vyměňovali uštvané koně, vozy i samotné kola od vozů. Potom jezdily již jenom ojedinelé skupiny a autokolony, což trvalo celý měsíc. Občané po 14 dnů konali noční hlídky na okraji vesnice, neb v lesích se potulovali hloučky Němců. Chycen byl jenom jeden a předán. Byl to Rakušan. Hned nového dne po osvobození ujal se Revoluční NV své funkce a řídil veškeré obecní záležitosti. Byla provedena sbírka pro hladovějící město Brno, která v naší obci vynesla: 1 vepře 150 kg ž.v., 4 kg mouky, 500 kg brambor, 500 kusů vajec, 6 kg máku, 2 kg sádra. Veškeré tyto věci byly předány projíždějícím autům z Brna, které měly za úkol zásobování města. Ze skladu po Němcích rozdan občanstvu, hlavně chudině, cukr, hrách, sůl, čočka a cibule. Veškerý vojenský materiál byl snesen a odevzdán, buď ONV, neb zástupcům československé armády, kteří si jej odvezli. Neznámo na čí popud byla v obci vykonána prohlídka četou partyzánů z Lesné a členů SNB ze Želetavy. Bylo sebráno menší množství vojenského materiálu, něco šatstva, prádlo, obuv, kůže a obuvnické nářadí. Prohlídka tato byla velice trapná a nedůstojná, neb co zde bylo občanstvu odebráno, nepřišlo ve prospěch celku, ale větší část lepších věcí se ztratila než přišla na místo určení. V poměrně krátké době vrací se život vesnice do normálních kolejí. Dělníci, kteří byli nasazeni na práce do říše, se vesměs vrátili domů, až na Fr. Hobzy 21 roků, který při bombardování Berlína přišel o život. Dne... ohlásila nově utvořená strana lidová, že vysílá své zástupce v počtu 5 členů do MNV a dne (není uveden, pozn. B.J.Horký) strana soc. dem. Na ustavující schůzi zúčastnily se tyto strany svými zástupci. Poněvadž v obci byly jen tyto tři strany, obdržela každá při paritním zastoupení 5 členů NV. Tím byl definitivně ustaven MNV, v němž byli v zastoupení stran tyto občané. Za KSČ Karel Heinige, předseda, František Šabacký místopředseda. Koncem května a začátkem června byli povoláni záložníci ročníku 1912 až 1918 ke strážní službě. Rodiny místních rodáků hlavně z Brna, kteří koncem války přečkávali v rodné obci, se opět všichni vrátili na svá bývalá působiště. Do pohraničních krajů na místa odsunutých Němců odešlo z naší obce najednou 51 občanů. Mnozí odešli jednotlivě a založili si v pohraničí svoji domácnost. Rovněž počátkem školního roku odešel z obce první předseda MNV dlouholetý řídící učitel v naší obci, velký přítel pracujících Karel Heinige s rodinou. Odstěhoval se do Třebíče, kde působí jako odborný učitel na měšťance. Jeho odchodu želeli všichni občané. Odešel, aby usnadnil svým dvěma synům vzdělání na třebíčském gymnasiu. Novým předsedou byl zvolen Josef Fenik, který až dosud zastával funkci tajemníka a zásob. referenta. Pro úplnost údajů za rok 1945 doplňuji těmito zjištěnými daty. V létě byl vysvěcen na kněze zdejší občan Stanislav Vídenský. Na podzim téhož roku byl ze zbylých autovraků postaven železobetonový můstek do Tvrze a práce s tím spojené, provedli zdarma členové hasičského sboru. (doslovný opis –RŘ–)

Schválený rozpočet obce Štěměchy na rok 2015

Příjmy

<i>Paragraf</i>	<i>Položka</i>	<i>Text</i>	<i>Částka</i>
0000	1111	Daň z příjmů fyzických osob ze záv.čin. a fun.pož.	520 000,00
0000	1112	Daň z příjmů fyzických osob ze SVČ	20 000,00
0000	1113	Daň z příjmů fyzických osob z kapit. výnosů	60 000,00
0000	1121	Daň z příjmů právnických osob	620 000,00
0000	1122	Daň z příjmů právnických osob za obce	150 000,00
0000	1211	Daň z přidané hodnoty	1 300 000,00
0000	1340	Poplatek za odpad	130 000,00
0000	1341	Poplatek ze psů	3 800,00
0000	1351	Odvod loterií a podobných her kromě výh. hrac. př.	10 000,00
0000	1361	Správní poplatky	600,00
0000	1511	Daň z nemovitých věcí	200 000,00
0000	4112	Dotace na vnitřní správu	55 900,00
0000	Bez ODPA		3 070 300,00
1032	2111	Příjmy z poskytování služeb a výrobků - dřevo	200 000,00
1032	Lesy - podpora ostatních produkčních činností		200 000,00
3392	2132	Příjmy z pronájmu nemovit. a jejich částí - KD, tvrz	5 000,00
3392	Zájmová činnost v kultuře		5 000,00
3612	2132	Příjmy z pronájmu nemovit. a jejich částí - byt 43, 28	73 000,00
3612	Bytové hospodářství		73 000,00
3639	2131	Příjmy z pronájmu pozemků ZD	20 000,00
3639	3111	Příjmy z prodeje pozemků	20 000,00
3639	Komunální služby a územní rozvoj j.n.		40 000,00
6171	2111	Příjmy z poskytování služeb a výrobků - Mařenka	10 000,00
6171	Činnost místní správy		10 000,00
6310	2141	Příjmy z úroků (část)	1 500,00
6310	Obecné příjmy a výdaje z finančních operací		1 500,00
0000	8115	Nerozdělený zisk z minulých let - použití přebytku	2 400 200,00
PŘÍJMY CELKEM			5 800 000,00

Výdaje

Paragraf	Položka	Text	Částka
1032	5139	Spotřební materiál - stromky, nátěr	50 000,00
1032	5169	Nákup ostatních služeb	150 000,00
1032	Podpora ostatních produkčních činností		200 000,00
1036	5166	Poradenské služby - lesní hospodář	5 000,00
1036	Správa v lesním hospodářství		5 000,00
2212	5139	Spotřební materiál - posyp	3 000,00
2212	5169	Služby - prohrnování	7 000,00
2212	Silnice		10 000,00
2219	6121	Budovy, haly a stavby - chodníky	2 000 000,00
2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací		2 000 000,00
2221	5193	Výdaje na dopravní územní obslužnost	50 000,00
2221	Provoz veřejné silniční dopravy		50 000,00
2310	5329	VAK - čl. příspěvek	3 080,00
2310	Pitná voda		3 080,00
2321	6121	Budovy, haly a stavby - kanalizace	1 820 340,00
2321	Odvádění a čištění odpadních vod a nakl.s kaly		1 815 340,00
2341	6121	Odvodňovací zařízení Vrchy	20 000,00
2341	Vodní díla v zemědělské krajině		20 000,00
3111	5229	Dar Předínská Mateřinka	5 000,00
3111	Předškolní zařízení		5 000,00
3319	5021	Ostatní osobní výdaje - kronika vč. Přepisu	10 000,00
3319	Ostatní záležitosti kultury		10 000,00
3341	5171	Opravy a udržování	5 000,00
3341	Rozhlas a televize		5 000,00
3392	5139	Spotřební materiál KD	5 000,00
3392	5151	Studená voda KD	2 000,00
3392	5153	Plyn KD	25 000,00
3392	5154	Elektrická energie KD	10 000,00
3392	5171	Opravy a udržování KD	10 000,00
3392	Zájmová činnost v kultuře		52 000,00
3412	5139	Spotřební materiál	2 000,00
3412	Sportovní zařízení v majetku obce		2 000,00
3419	5151	Studená voda	2 000,00
3419	5222	Neinvestiční transfery spolkům - fotbal	10 000,00
3419	5492	Dary obyvatelstvu	70 000,00
3419	Ostatní tělovýchovná činnost		82 000,00
3421	5139	Spotřební materiál - dětský den	2 000,00
3421	5175	Pohoštění - dětský den	5 000,00
3421	Využití volného času dětí a mládeže		7 000,00
3631	5154	Elektrická energie	60 000,00
3631	Veřejné osvětlení		60 000,00
3639	5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	10 000,00
3639	5139	Nákup materiálu j.n.	5 000,00
3639	5169	Nákup ostatních služeb	20 000,00
3639	5171	Opravy a udržování	5 000,00
3639	5178	Nájemné za nájem s právem koupě	60 000,00
3639	5221	Podhorácko - čl. příspěvek	3 070,00
3639	5329	Mařenka - čl. příspěvek	3 080,00
3639	5362	Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	1 000,00
3639	6130	Pozemky	10 000,00
3639	6349	Mařenka - investiční čl. příspěvek	90 600,00
3639	Komunální služby a územní rozvoj j.n.		207 750,00
3721	5169	Nákup ostatních služeb	15 000,00
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů		15 000,00
3722	5169	Nákup ostatních služeb	140 000,00

3722	5329	ESKO-T - čl. příspěvek	1 530,00
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů		141 530,00
3726	5169	Nákup ostatních služeb bioodpad	15 000,00
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů		15 000,00
3745	5132	Ochranné pomůcky	200,00
3745	5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	20 000,00
3745	5139	Nákup materiálu j.n.	10 000,00
3745	5156	Pohonné hmoty a maziva	10 000,00
3745	5169	Nákup ostatních služeb	10 000,00
3745	5171	Opravy a udržování	5 000,00
3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň		55 200,00
5512	5139	Nákup materiálu j.n.	5 000,00
5512	5154	Elektrická energie	6 600,00
5512	5222	Neinvestiční transfery spolkům	50 000,00
5512	Požární ochrana - dobrovolná část		61 600,00
6112	5023	Odměny členů zastupitelstva obcí a krajů	400 000,00
6112	5032	Povinné poj. na veřejné zdravotní pojištění	40 000,00
6112	Zastupitelstva obcí		440 000,00
6171	5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	100 000,00
6171	5021	Ostatní osobní výdaje	5 000,00
6171	5031	Povinné poj.na soc.zab.a přísp.na st.pol.zaměstnan	20 000,00
6171	5032	Povinné poj.na veřejné zdravotní pojištění	20 000,00
6171	5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	1 000,00
6171	5136	Tisk zpravodaje	10 000,00
6171	5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	20 000,00
6171	5139	Nákup materiálu j.n.	10 000,00
6171	5151	Studená voda OÚ	5 000,00
6171	5153	Plyn	40 000,00
6171	5154	Elektrická energie	20 000,00
6171	5161	Poštovní služby	1 500,00
6171	5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	30 000,00
6171	5166	Konzultační, poradenské a právní služby	5 000,00
6171	5167	Služby školení a vzdělávání	4 000,00
6171	5168	Zpracování dat - Gordic	30 000,00
6171	5169	Nákup ostatních služeb	30 000,00
6171	5171	Opravy a udržování	2 000,00
6171	5173	Cestovné (tuzemské i zahraniční)	5 000,00
6171	5175	Pohoštění	5 000,00
6171	5362	Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	2 000,00
6171	Činnost místní správy		365 500,00
6310	5163	Služby peněžních ústavů	10 000,00
6310	Obecné příjmy a výdaje z finančních operací		10 000,00
6320	5163	Služby peněžních ústavů - pojištění	12 000,00
6320	Pojištění funkčně nespecifikované		12 000,00
6399	5362	Platby daní a poplatků státnímu rozp. DzPPO	150 000,00
6399	Ostatní finanční operace		150 000,00
VÝDAJE CELKEM			5 800 000,00

Vydal: Obecní úřad Štěměchy, leden 2015. Redakce: Radka Řepová, Stanislav Augustin, Marie Báňová, Václav Křivan, Michal Šilhavý